

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 188/16

KLAGER: Sarpsborg kommune v. fung rådmann
ADRESSE: Postboks 237, 1702 Sarpsborg paal.nilsen@sarpsborg.com
PUBLIKASJON: Byavisa Sarpsborg
PUBLISERINGSDATO: 22.06.2016
STOFFOMRÅDE: Helse, kommunal administrasjon
SJANGER: Mening
SØKERSTIKKORD: Samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 06.07.2016
BEHANDLET I PFU: 27.09.2016
BEHANDLINGSTID: 81 dager
KLAGEGRUPPE: Off. etat
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Byavisa Sarpsborg publiserte **onsdag 22. juli 2016** et førstesideoppslag med tittelen «**Marerittet**». Bildet viser en uidentifiserbar kvinne i en rullestol, med følgende innfelt tekst: «**Ble lammet etter operasjon, men ingen tar ansvar for Sarpsborg-kvinnen**».

Henvisingsteksten:

«**Sarpsborg-kvinnen, som har en alvorlig psykisk diagnose etter sterke traumatiske opplevelser som ung, ble feilvurdert på sykehuset og våket etter ryggoperasjonen med lammelser mi beinet og underlivet. Siden har det vært en daglig kamp med Sarpsborg kommune for å få hjelp.**

«**Mer enn tre måneder etter at hun ble utskrevet fra Sunnaas, har hun blant annet ikke mottatt fysioterapi. Dette til tross for sterke føringer fra helseforetaket om viktigheten av bevegelsestrening.**»

Inne i avisen brukes sidene 2,3,4 og 5 på den konkrete saken og om det offentliges evne til å gi henne behandling. En lang rekke kilder med ulike funksjoner i helse- og sosialvesenet uttaler seg.

Lenger bak i avisen, på leserbrevsiden «**Kort sagt**», brukes nesten hele siden på å kommentere saken. Kommentaren er signert avisens redaktør, som ikke er ansvarlig redaktør. Kommentaren har tittelen «**Pinlig, Sarpsborg kommune!**»

Til slutt i kommentarartikkelen heter det:

«Det har også slått meg at det må være et skremselsregime i Sarpsborg kommune. Folk rundt kvinnen har ville slå alarm om situasjonen ved å fortelle det offentlige i denne avisen i håp om at det skjer endringer. Men har måttet trekke det etter å ha rådført seg med sine sjefer, i frykt for konsekvensene. Jeg mener å huske at rådmannen for et par år siden fortalte hvor sterk de ansattes ytringsfrihet var, og at de var for åpenhet. Praksisen er tydeligvis en annen.

Dette er altså også en side av Sarpsborg kommune i en tid hvor fokus er på jubileum og festivitas - og å vise en skinnende fasade utad!»

KLAGEN:

Klager er Sarpsborg kommune ved fungerende rådmann. Klagen gjelder utelukkende den teksten i kommentarartikkelen som er gjengitt over. I klagen heter det: «Sarpsborg kommune mener at flere elementer ved kommentaren er i grenseland for hva som kan oppfattes som god presseskikk. Det gjelder både forhold som manglende kontroll på om opplysningene er sanne, bruk av anonyme kilder og en tendensiøs blanding av nyhetsreportasje og kommentar, idet redaktøren har skrevet «leserinnelegg» i egen avis. Det klareste og alvorligste bruddet er likevel unnlatelsen av å gi kommunen anledning til samtidig imøtegåelse etter pkt. 4.14.»

Det vises i klagen til at forholdene rundt kvinnen ble tatt opp med kommunens helsesjef. Han uttaler seg kort i en underartikkel. Videre: «Det påståtte faktum at ansatte har villet slå alarm, men har måttet trekke seg etter å ha rådført seg med sine sjefer ble likevel ikke tatt opp med helsesjefen eller andre ansatte i kommunen. Dette er heller ikke momenter som nevnes i nyhetsreportasjen, men bli kun omtalt i redaktørens kommentar på leserbrevplass. Kommunen ble ikke forelagt disse beskyldningene for en kommentar.»

I klagen opplyses det at referansen til åpenhet går tilbake til en debatt i Sarpsborg Arbeiderblad i 2014 og 2015 der enkeltansatte gikk ut med kritikk av det de mente var manglende ytringsfrihet i kommunen. Det vises til at en rapport om disse forholdene «frikjente» kommunen, og at man derfor nå reagerer sterkt på de nye påstandene i en debatt som fra kommunens side er oppfattet som avsluttet. Utsagn som «skremselsregime» og «praksisen er tydeligvis en annen» oppfattes som kraftige og ikke en del av en løpende meningsutveksling.

Det opplyses også i klagen at Byavisa har tilbudt kommunen plass til tilsvarende, men på et så sent tidspunkt at man ikke rakk neste utgave (ukeavis) og kommunen mente da at 14 dager etter publisering ble for sent.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Ut over tilbudet om tilsvarende har det ikke vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet.

TILSVARSRUNDEN:

Byavisa anfører innledningsvis at den påklagede kommentarartikkelen må ses i lys av den omfattende reportasjen i samme utgave. Til kommentaren heter det i avisens tilsvare:

«Tre personer som Byavisa snakket med, som er/har vært en del av teamet rundt henne, ville gjerne støtte henne ved å fortelle hvor mangelfullt tilbudet hennes er, en av dem med fullt navn, to anonyme. Disse uttalelsene ville ha gitt saken en ekstra dimensjon, ikke minst når det gjelder alvorlighetsgraden i den mangelfulle oppfølgingen og kommunens ansvarsbeskrivelse.

Dessverre trakk alle seg etter at de hadde tatt opp dette med sine overordnede. Vedkommende som ville stå fram med navn, har skrevet en bekreftelse på dette, som er vedlagt. Dette til tross for at hun etter samtalen med sin overordnede ikke ønsker at navnet skal offentliggjøres i dokumentasjonen knyttet til denne PFU-klagen- heller ikke i tilsvaret til kommunen. Kommunen vil naturlig nok enkelt kunne spore hvem hun er ut fra innholdet i bekreftelsen, vi tar for gitt at ikke dette vil bli brukt imot henne. De to øvrige er engstelige for å bli gjenkjent i tilsvaret til kommunen, og ønsker ikke å gi en tilsvarende bekreftelse. Det i seg selv er en sterk indikasjon på at det er en reell frykt blant ansatte for å kritisere sin arbeidsgiver.»

Angående klagers anførsel om «tendensiøs blanding av nyhetsreportasje og kommentar, idet redaktøren har skrevet et «leserinnelegg» i egen avis» heter det i tilsvaret at «dette er en helt vanlig og naturlig form for journalistikk. Det er også praksis i Byavisa å legge slike kommentarer under «Kort sagt»-vignetten». Det vises til at redaktøren som har skrevet kommentaren har god innsikt i alle sider av saken. Avisen mener også å ha både rett og plikt til å formidle en slik kommentar.

I tilsvaret har avisen lagt ved den nevnte redegjørelsen fra en av de kommunalt ansatte som støtter kvinnen. Redegjørelsen er anonym. I tillegg er en anonymisert klage til Fylkesmannen fra den omtalte kvinnen også vedlagt.

Kommunen klargjør i sitt tilsvare at klagen gjelder det faktum at det ikke ble gitt mulighet til samtidig imøtegåelse til påstanden i kommentarartikkelen om manglende ytringsfrihet. «Klagen dreier seg ikke om beskyldningen er sann eller usann, men at beskyldningen framsettes uten at kommunen får anledning til å kommentere den.»

Med hensyn til avisens bruk av anonyme kilder understreker klager at man ikke har oppfordret avisen til å oppgi disse, og at man ikke vil forsøke å finne ut hvem disse er. Det anføres imidlertid at den kilden hvis redegjørelse fulgte vedlagt tilsvaret, ikke arbeider i kommunen, men for statlige institusjoner (DPS og BUPP). Kommunen finner det derfor merkelig at denne kildens opplysninger blir brukt som en bekreftelse på manglende ytringsfrihet i Sarpsborg kommune.

Angående sammenblanding av nyhetsreportasje og kommentar finner klager det fortsatt påfallende at redaktøren skriver «leserinnelegg» i egen avis, på en plass i avisen som «lesernes side». Det vises til at artikkelen ikke er merket «kommentar», «kronikk» eller lignende og at den derfor ser ut som et ordinært leserbrev – bortsett fra signaturen.

Byavisas siste kommentar:

«Kommentaren er redaktørens klare oppfatning av hvor engstelige helsearbeiderne rundt kvinnen er for å uttale seg. Så engstelige at de to kommunalt ansatte ikke våget å si noe offentlig eller ta sjansen på at de ville bli gjenkjent. Det er en trist og alvorlig situasjon, men som ikke er enestående i liknende saker. Og som det er avisas plikt å formidle - i dette tilfellet ved redaktørens kommentar. Det må en maktfaktor som kommunen tåle å lese. Om kommunen i en imøtekommelse hadde benektet aldri så mye at slike forhold ikke eksisterer i Sarpsborg kommune, hadde redaktørens konklusjon vært den samme.»

